

19.08.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**19 Ağustos 2020
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

19 Ağustos 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Samsun Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Uşak Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/6/2020 Tarihli ve E: 2019/115, K: 2020/31 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2020/16, K: 2020/33 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 25/6/2020 Tarihli ve E: 2019/112, K: 2020/35 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 2/6/2020 Tarihli ve 2017/22254 Başvuru Numaralı Kararı

Bu yıl 6.5 milyon ton mısır üretimi bekleniyor

Tarsus Ticaret Borsası, yeni sezon dane mısır hasat döneminden önce TÜİK'in 2020 yılı Bitkisel Üretim 1.Tahmini ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın durum ve tahminleri konusunda yayınlanmış, çalışma faaliyeti içinde devam eden bilgi ve verileri derleyerek '2020 Yılı Mısır Durumu Raporu'nda 2020/2021 Öngörüler'i başlığı ile mısır piyasasının mevcut durumunu ele aldı. Çalışmada mısır piyasasında gelecekteki olası gelişmeleri öngörmeyi, böylece hem karar alıcılara hem de bu piyasada faaliyet gösterenler ile konu ile ilgili her kesime güvenilir bir kaynak olmayı hedeflediklerini ifade eden Tarsus Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Murat Kaya, "Ortaya çıkan verilere göre; Türkiye'nin 2020 yılındaki tahıl ürünleri toplam üretim miktarı bir önceki yıla göre yüzde 7.9 oranında artarak yaklaşık 37.1 milyon ton olarak gerçekleşmesini bekliyoruz" dedi.

Geçtiğimiz yıl 6 milyon ton olan Türkiye mısır üretiminin bu yıl 6.5 milyon tonu geçmesini öngördüklerini ifade eden Kaya, 2020 yılındaki son ithalat verilerine göre 1 milyon 740 bin ton mısır için 329,5 milyon dolar ödeme yapıldığını ilettili. Kaya, mısırdaki verimin çok yüksek olmasına karşın üretimimiz tüketimimizi karşılayamadığını söyledi.

AKP dönemindeki kayıplar ortaya çıktı: Trakya'nın üç katı kayıp

Rapora sunuş yazan CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, "AKP ve Saray rejiminin izlediği neo-liberal, uluslararası tekелci politikalar, tarımda ülkemizi net ithalatçı bir konuma getirmiştir" dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Türkiye'de yeterli ve dengeli gıdaya ulaşmanın her geçen gün zorlaştığını belirterek, "Tarım sektörü, AKP ve saray rejiminin izlediği neoliberal, uluslararası tekелci politikalar sonucu, tarımda ülkemizi net ithalatçı bir konuma getirmiştir" görüşünü belirtti.

CHP Bursa Milletvekili ve Parti Meclisi üyesi Orhan Sarıbal'ın hazırladığı, "Türkiye'de Tarımın Durumu" adlı rapor AKP iktidarı döneminde tarım sektöründe yaşanan gerilemeyi ve çiftçinin sorunlarını ortaya koydu. Raporun sunuşunu yazan Kılıçdaroğlu, Türkiye'de tarım sektörünün, her geçen gün "kan kaybettiğini" ancak gelişmiş ülkelerde stratejik bir sektör olma özelliğini sürdürdüğünü anlattı.

'YABANCIYI ZENGİN ETTİK'

Sadece 2020 yılında 130 milyon insanın salgından dolayı açlıkla karşı karşıya kalacağını ifade edildiğini anımsatan Kılıçdaroğlu, "Ülkemizde insanların yeterli ve dengeli gıdaya ulaşması her geçen gün zorlaşmaktadır" dedi. CHP iktidarında hiç kimsenin "yatağa aç girmeyeceğini" söyleyen Kılıçdaroğlu, "Türkiye'nin gerçek efendisi üretici olan çiftçilerimizdir" ifadelerini kullandı. Raporda da AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında 41 milyon 196 bin hektar tarım arazisi bulunduğunu ancak bu arazilerin 3 milyon 484 bin hektar azalarak 37 milyon 712 bin hektara düştüğü belirtildi. Raporda, "AKP döneminde Trakya'nın tarım alanının üç katından fazla tarım alanı kaybedildi. 2003, 2019 döneminde tarım ihracatımız 77,6 milyar dolar olup, ithalata 104,6 milyar dolar ödeme yapıldı. İthalata 27 milyar dolar fazla ödeyerek yabancı ülkelerin çiftçisini zengin ettik" denildi. Raporda Türkiye'nin tarımda geldiği noktanın "çöküş" olduğu kaydedildi.

Gıda arzı ve güvenliği masaya yatırılıyor

Küresel salgın Kovid-19 ile birlikte tüm dünyada önemi daha çok ortaya çıkan tarım sektörünün geleceği de merak konusu oldu. Türkiye'de tarım sektöründe yapılan çalışmalar, belirlenen yol haritası, yeni yatırımlar gibi konuları masaya yatırmak için 'Tarım Ormanın Geleceği Webinar Serisi ve Zirvesi' bugün 11.00'da başlıyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı himayesinde, Turkuvaz Medya Grubu ve Para Dergisi tarafından, önümüzdeki 10 yılda Türkiye Tarımı'nın yol haritasına katkı sağlamak amacıyla düzenleyeceği organizasyon, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla başlayacak. 'Gıda Arzı ve Güvenliği'nin masaya yatırılacağı etkinlikte, sektör temsilcilerinin katılacağı bir panel düzenlenirken, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Orta Asya- Altı Koordinatörü ve Türkiye Temsilcisi Viorel Gutu bir sunum yapacak. Webinar'ın ana mesajını ise Tarım ve Orman Bakanlığı'nın "Gıdanı Kori Sofrana Sahip Çık" sloganıyla başlattığı atıksız sofralar seferberliği oluşturacak. Webinara www.tarimormanzirvesi.com adresinden canlı olarak katılım mümkün olacak.

ZİRVE İZMİR'DE OLACAK

Üç webinar'ın düzenleneceği organizasyonun ikincisi 26 Ağustos'ta, 'Sürdürülebilir Kalkınma, Kırsal Kalkınma ve Girişimcilik' başlığıyla gerçekleşecek. 2 Eylül'de, 'Katma değerli Üretim ve Geleceğin Tarım Uygulamaları' başlığıyla düzenlenecek etkinlik, 7 Eylül'de İzmir'de fiziki ortamda yapılacak zirve ile son bulacak.

Borçlanmada da limitler aşıldı

Bütçe açığının ilk 7 ayda 139,1 milyar liraya ulaşarak yıllık hedefi aşması yanında, temmuz ayı itibariyle kamunun bütçe tanımlı net borçlanması da 166 milyar liraya ulaşarak belirlenen limitlerin, -ilave olanaklar dahil- 11 milyar lira üzerinde gerçekleşti.

Ocak-Temmuz döneminde bütçe açığı 139 milyar 147 milyon TL ile bütçede hedeflenen 138 milyar 873 milyon TL'lik miktarı aştı. Salgın nedeniyle bütçe finansmanında yoğun olarak borçlanma aracı kullanıldı.

Öyle ki Temmuz ayı itibariyle kamunun bütçe tanımlı net borçlanması 166 milyar 59 milyon TL'ye ulaştı. Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre Hazine; merkezi yönetim bütçe gelir-gider farkı kadar "net" borçlanma yapabiliyor. Eğer bu limit aşılsa, toplam limitin yüzde 5'i kadar otomatik, bu da aşılsa yine yüzde 5'i kadar Cumhurbaşkanı kararıyla ilave borçlanma yapılabilir. 2020 bütçesine göre net borçlanma limiti 140 milyar 77 milyon TL düzeyinde.

Yüzde 5'lik iki artış uygulandığında ise limit 154 milyar 84 milyon TL düzeyine geliyor. Temmuz ayı itibariyle bu limit aşılmış durumda. Böyle bir durumda kamunun önünde iki seçenek bulunuyor. Ya ek bütçe ile ilave harcama, dolayısıyla borçlanma yetkisi almak ya da özel bir kanunla ilave borçlanma imkanı yaratmak. Mevcut açığın ve borçlanmanın nasıl yönetileceği ve normalleşeceği ise Eylül ayında açıklanacak 2021-2023 Yeni Ekonomi Programı (YEP/Orta Vadeli Program) ve OVMP'de görülecek. Önceki iki dönem OVP'de 2021 Türkiye'nin "dengelenmesini tamamlayıp, istikrarlı büyümeye geçtiği yıl" olarak planlanmıştı ancak bu plan salgın ile bozuldu.

İki seçenek var; ek bütçe ve kanuna geçici madde

Hükümetin borçlanma limitine yönelik olarak iki seçeneği bulunuyor. Bunlardan ilki ek bütçe getirilmesi. Diğer ise ilgili kanuna geçici bir madde konularak yıl içinde limit tanınması. İkinci seçenek daha önce de kullanılmıştı. Hükümet yaklaşımı olarak da yıl içinde limit aşılsa da yıl sonu bütçe gerçekleşmesinin baz alınması gerektiği belirtilmişti.

Şok tedbir mi zamana mı yayılmalı...

DÜNYA'ya değerlendirmelerde bulunan eski Hazine Müsteşar Yardımcısı Ferhat Emil, bütçede 2018'den itibaren başlayan bozulmanın, salgın nedeniyle hükümet dışında kontrol edilemeyen bir unsura da bağlı olduğunu altını çizerek, riskin bu yönünün de değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Salgınla etkili bir şekilde mücadele edileceği ve salgından dolayı kamuya gelecek ilave yükün sınırlı olacağını gösterilmesinin, mali politikaya olumlu etki edeceğini belirten Emil, etkili mücadelenin öncelikli bir unsur olduğunu anlattı. Bütçedeki bozulmanın düzeltilmesi için politikaların "kısa dönemde etkisini göstermesi için şok şeklinde uygulanması ya da zamana mı yayılması gerektiği" yönündeki soruya ise Emil, "Geçmişte bu çok tartışıldı. Zamana yayınca, ilk etapta alınan tedbirlerin olumlu sonuçlarının görülmesi gevşemeye yol açabiliyor. Geçmişten farklı olarak ise bir salgın yaşanıyor, ne kadar süreceği ve ne hasar oluşturacağı belli değil. Dolayısıyla gelecek ilave yükün alınacak tedbirlerle karşılanacağı gösterilirse 2021 içinde başlayarak bir iyileşme sağlayacak şekilde bütçe yapılabilir" yanıtını verdi.

Emil, bütçenin finansmanının geçmişte tek seferlik gelirler ile üniversiteler ağırlıklı olmak üzere özel bütçeli kuruluşların öz gelirlerinin başlangıçta düşük tutulması, yıl içinde daha yüksek gerçekleşmeyle ilave gelir gösteren araçlarının kullanıldığını ancak mevcut ortamda imar barışı, bedelli askerlik, vergi barışı gibi tek seferlik gelir getirici düzenlemelerin başarısının tartışmalı olduğunu savundu. Harcamaların kısılması ya da gelirlerin artırılması gibi politikaların uygulama şansının çok sınırlı olduğu bir dönemin yaşandığını anlatan Emil, borçlanmada da genel ekonomik ortam nedeniyle bazı kısıtlar bulunduğunun altını çizdi. Emil hazırlanacak orta vadeli programın güçlü olmasının da kritik önemde bulunduğunu belirtirken, hem sağlık, hem de ekonomik ortama yönelik güven verici politikaların öneminin arttığını kaydetti.

Muhalefetten uyarı

Limitin aşılması üzerine muhalefet partileri Meclis'e ek bütçe kanunu gönderilmesi çağrısı yaptı. Muhalefet partileri mevzuattan kaynaklanan limitin aşılmasının kaçınılmaz olduğuna dikkat çekti.

HAMZAÇEBİ: MECLİS'İN VERDİĞİ YETKİ ÜZERİNDE BORÇLANMA MÜMKÜN DEĞİL

CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi: 2020 bütçesi ile Meclis'in vermiş olduğu borçlanma yetkisinin tutarı 140 milyar lira. Bunu yüzde 5 artırmaya Hazine ve Maliye Bakanı, ikinci yüzde 5 artış için Cumhurbaşkanı yetkili. Her iki yetki de kullanılsa borçlanma limiti 154 milyar TL olur. Şu anda nakit bazında borçlanmaya baktığımızda Hazine'nin 162 milyar lirayı aşan tutarda bir borçlanma yaptığını görüyoruz. Yani yürütme organının Meclis'in vermiş olduğu yetkiyi aştığını görüyoruz. Yürütmenin Meclis'in verdiği yetki üzerinde borçlanması mümkün değil. Hazine bunu yıl bazında değerlendiriyor, yılsonuna kadar biz bu borç miktarını 154 milyar TL'nin altına indiririz gibi bir varsayıma dayandırıyor olabilir ancak bu doğru değil. Meclis'in verdiği 154 milyar TL'nin üzerinde bir lira dahi borçlanacak olsa bunun için kanun çıkması gerekir. Bütçe hakkı bunu gerektirir. 2019'da da bu durum yaşandı ve iktidar bunu alışkanlık haline getirdi. Gelir hedeflerini de revize ederek borçlanma yetkisini de ihtiyaca göre düzenleyerek yeni bir ek bütçe kanun teklifinin Meclis'e sunulması lazım, anayasaya uygun olan da budur.

TATLIOĞLU: KANUNUN TANIDIĞI YETKİ AŞILIYOR

İYİ Parti Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu: Yılsonunda açığın 200 milyar TL'yi aşacağını hesaplıyoruz. Mevzuattan kaynaklanan limitlerinin aşılması kaçınılmaz. Ekonominin ihtiyacı olan, yeni bir makro çerçeveye, yeni makro hedefler ve bu hedeflere uygun OVP ve bütçedir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın ek bütçe kanununu acilen Meclis'e getirmesi gerekir. Aksi halde hükümet, kanunun tanıdığı yetkiyi aşmaktadır. Bu, Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne geçiş ile yaşadığımız kurumsal aşınmanın bir göstergesi. Bu, çok açık bir şekilde TBMM'ye ait bütçe hakkının ihlali. Türk ekonomisinin 2001 krizi ardından istikrar sağladığı tek alan kamu mali disipliniydi. Fakat özellikle son 5 yıldır bu alanda da ciddi savrulma yaşanıyor.

PAYLAN: HARCAMALARIN YAPILDIĞI YERİ GÖRMELİYİZ

HDP Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan: Ekonomi yönetimi şu anda "bu rakam yıl içinde aşılabılır ama önemli olan yılsonundaki rakam" diye bakıyor. 2019'da da benzer bir şey oldu. Elbette para harcanması lazım, bütçe açığının artmasına itiraz etmiyoruz ama bütçe açığının nereden kaynaklandığını görmemiz lazım. O zaman niye bütçe yapıyoruz. Esas mesele Meclis'in bütçe hakkının ortadan kalkması.

TCMB'den bir sıkılaştırma hamlesi daha

Merkez Bankası, bankaların borç alabilme limitlerini yarından itibaren gecelik vadede yapılan işlemler için yarıya düşürdü.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), sıkılaştırma adımları çerçevesinde bankalararası para piyasasında bankaların borç alabilme limitlerini yarından itibaren yarıya düşürdüğünü açıkladı.

TCMB'den yapılan yazılı açıklamada, "Likidite yönetimi kapsamında atılan sıkılaştırma adımları çerçevesinde, TCMB bünyesinde faaliyette bulunan Bankalararası Para Piyasası'nda bankaların borç alabilme limitleri (BAL), 19 Ağustos 2020 tarihinden geçerli olmak üzere gecelik vadede yapılan işlemler için yarıya düşürülmüştür" denildi.

Tera Yatırım/Enver Erkan: 'Koridor' asimetrik hale gelebilir

Merkez Bankasının Türk Lirası likiditesini sıkılaştırma anlamında yeni bir adım daha attığını kaydeden Tera Yatırım Ekonomisti Enver Erkan, şu değerlendirmede bulundu: "TCMB, bankalara kullandığı likiditeyi yüksek faiz oranlarına yönlendirerek ve piyasadaki TRY'yi kısararak maliyetleri artırma yoluna gidiyor. Bu,

örtülü faiz artışı olarak değerlendirebileceğimiz bir durum. TCMB, fonlamasında politika faizinin hiçbir önemi kalmamış oldu ve fonlama şu anki sıkılaştırmanın rotası çerçevesinde gecelik borç verme (faiz koridoru üst bandı) ve geç likidite penceresi (GLP) aralığına kaydırılma aşamasında. Ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti, 17 Ağustos itibarıyla %9.17 seviyesinde oluştu, muhtemelen çift hanelere de getirilecektir. TCMB'nin fonlamanın faiz koridoru dışına taşmasıyla, üst bant ve GLP'de teknik ayarlama yaparak koridoru asimetrik hale getirmesi beklenebilir.

Perşembe günü, Merkez Bankası'ndan %8.25 olan politika faizinde değişiklik yapmamasını ve likiditeyi kısararak TRY fonlama faizini yükselmesini sağlamaya devam etmesini bekleriz. Fonlamanın faiz koridoru üst bandı ve GLP aralığına yönlendirilmesi ile, para politikası kompleks bir hale getirilebilir.

Sade para politikası kapsamında direkt olarak politika faizinde "makul reel faiz" ve "enflasyon başa baş noktası" dikkate alınarak yapılacak bir artışın daha direkt ve kalıcı bir etkiye sahip olacağı görüşündeyiz."

Fonlama maliyeti çift hane yolunda

Sıkılaştırma adımlarını kuvvetlendirmeye devam eden Merkez Bankası, bugün geleneksel yöntemle yapılan repo ihalesinde yüzde 11.3 basit faizden 10 milyar TL fonlama sağladı.

Merkez Bankası (TCMB) sıkılaştırma adımları kapsamında geleneksel yöntemle açtığı repo ihalesinde ortalama yüzde 11.3 basit faizden 10 milyar TL fonlama sağladı.

TCMB bugün miktar yöntemiyle repo ihalesi de açmazken bankalararası para piyasasında bankaların gecelik vadede borç alabilme limitlerini de düşüreceğini açıkladı.

Bankacılar ilgili adımlarla TCMB'nin piyasaya yüzde 11.25 seviyesindeki geç likidite penceresi (GLP) fonlamasına yönelme konusunda mesaj verdiğini belirttiler.

Ek sıkılaştırma adımlarına devam eden TCMB'nin piyasaya sağladığı ortalama fonlama maliyeti 16 Temmuz'da politika faizinin 90 baz puan altına yani yüzde

19.08.2020

7.34'e kadar gerilemişti. TCMB son adımlarıyla fonlama maliyetini dün itibarıyla yüzde 9.17'ye yükseltti.

Ortalama fonlama maliyetinde yükselişin bugün de devam etmesi yarın ise daha da belirginleşmesi bekleniyor.

Geneneksel yöntemli repo ihalesinde faiz oranı piyasa tarafından belirleniyor. TCMB'nin likidite sıkılaştırma adımları nedeniyle dün geneleksenel yöntemli repo ihalesinde faiz oranı politika fazinin 300 baz puan üzerinde GLP faiz oranına eşdeğer olan yüzde 11.25 seviyesinde oluşmuştu.

Bugünkü ihalede ise ortalama basit faiz yüzde 11.3 seviyesinde oluştu.

TOGG tasarımları Japonya'da da tescillendi

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun tasarımları, 27 Avrupa Birliği ülkesi ve Çin'den sonra Japonya'da da tescillendi.

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun (TOGG) tasarımları, 27 Avrupa Birliği (AB) ülkesi ve Çin'den sonra Japonya'da da tescillendi.

TOGG'un Twitter hesabından yapılan açıklamada, TOGG tasarımlarının, 27 AB ülkesi ve Çin'den sonra Japonya'da da tescillendiği bildirildi.

Açıklamada, "Japon Patent Ofisi (JPO), C-SUV ve Sedan tasarımlarımızın Japonya'da TOGG adına tescil edildiğini açıkladı." ifadeleri kullanıldı.

Virüs etkiledi ABD 2. büyük pazar oldu

Türkiye'nin ABD'ye ihracatında temmuz ve ağustosta yüksek artışlar yaşandı. Artışa en fazla katkı, halı ve çelikten geldi

Son günlerde siyasette en gergin günlerini yaşayan Türkiye-ABD ilişkileri, ticarete tam tersi, en verimli dönemlerinden birini yaşıyor. ABD, bu yıl koronavirüse rağmen Türkiye'den ithalatını sürekli artıran nadir ülkelerden biri oldu ve Ticaret Bakanlığı verilerine göre ilk 7 ayda 5,56 milyar dolar ihracat ile Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında 3 sıra birden yükselerek 2. sıraya yerleşti. Ülkeye ihracatını 100 milyon dolardan fazla artıran halı sektörü bu yükselişte en önemli rolü oynarken onu 85 milyon dolar ile çelik, 83 milyon dolar ile mücevher ve 65 milyon dolar ihracat ile de hazır giyim sektörü izledi. Sektör temsilcileri, ABD'nin ithalatından yüzde 0,5 pay alan Türkiye'nin bu payı kısa sürede yüzde 1'e çıkarması gerektiğini belirtti.

Dış açık %70'ten fazla daraldı

Türkiye'nin en önemli 5 pazarından biri olan ABD ile 2010 yılında 16,1 milyar dolar olan ikili ticaret 2019 yılında 19,1 milyar dolara ulaştı. ABD'ye aynı dönemde ihracat 3,8 milyar dolardan 8 milyar dolar seviyesine gelirken ithalat ise 12,3 milyar dolar seviyesine çıktı. Bu süreçte Türkiye'nin ABD ile dış ticaret açığı da 8.5 milyar dolardan 3,1 milyar dolar seviyesine geriledi.

Türkiye-ABD dış ticaret rakamları

Yıl	İhracat (Milyar \$)
2016	6,623
2017	8,654
2018	8,304
2019	8,056
2020 (Ocak-Temmuz)	5,560

Türkiye'nin ABD'ye aylık ihracatı (Milyon dolar)

Dönem	2019	2020
Ocak	674	746
Şubat	677	739
Mart	786	880
Nisan	809	606
Mayıs	869	882
Haziran	519	792
Temmuz	805	942
Toplam	5.139	5.560

İlk 7 ayda ABD'ye ihracatını en fazla artıran sektörler (Milyon dolar)

Sektör	2019	2020	Artış miktarı
Halı	340	447	107
Çelik	146	231	85
Mücevher	185	268	83
Hazırgiyim	370	435	65
Hububat	184	219	35

İlk 50 ürün önemli

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle, ABD ile dış ticaret açığının yılın ilk 6 ayında da sürekli kapandığına dikkat çekti. Gülle, bu başarının yıl sonuna kadar süreceği öngörüsünde bulundu. Halihazırda Türkiye, ABD'nin yıllık 3,1 trilyon dolar civarında olan ithalatından yüzde 0,5 civarında pay alıyor.

Gülle, bunun kabul edilebilir bir seviye olmadığını vurgulayarak, "Yaptığımız analizler çerçevesinde; otomotiv, kimyevi maddeler, elektrik-elektronik, yaş meyve sebze ve hububat sektörlerindeki birçok üründe ülkemizin rekabet gücü

yüksek olmasına rağmen ABD pazarında yeteri kadar pay alamadığımızı gördük. ABD'ye pazar payımızı artırmak noktasında, Türkiye olarak öncelikle ABD'nin ithalatında en önemli yer tutan ilk 50 üründe alan kazanmamız gerekiyor. Pandemi sürecinin sona ermesinin ardından özellikle ihracatımızın daha da artacağına ve ilerleyen dönemlerde 100 milyar dolarlık ikili ticaret hedefimize ulaşacağımızı düşünüyorum" diye konuştu.

Halıcılar lojistik merkezi açıyor

ABD ile ilk 7 aydaki ihracatta en büyük artış 107 milyon dolar ile halı sektöründe yaşandı. Sektör 2019'un ilk 7 ayında 370 milyon dolar olan ihracatını yüzde 31,20 oranında artırarak 435 milyon dolara çıkardı.

İstanbul Halı İhracatçıları Birliği Başkanı Uğur Uysal, ilk 7 aydaki artışın ayı şekilde devam etmesini beklediklerini söyledi. Tüm dünyada olduğu gibi evde kal döneminde ABD halkının da ev dekorasyonuna yönelik alışverişlerinin halı ihracatında önemli bir artışı beraberinde getirdiğini dile getiren Uğur Uysal, "Online satışlar ABD'de de patladı. Yılı yüzde 50'lik artış ile kapatırız" dedi.

Çelik sektörü ABD'de yatırım gazına bastı

ABD'ye ihracatta en yüksek ikinci artış çelik sektöründe yaşandı. Bilindiği üzere ABD ile Türkiye arasında geride bıraktığımız yıllarda yaşanan siyasi kriz sonrası ABD, Türk çeliğine ilave vergi getirmiş, geçen yıl ise söz konusu vergiyi yeniden yüzde 25 seviyesine çekmişti. Bunun sektör ihracatında önemli bir artışı beraberinde getirdiğine dikkat çeken Akdeniz Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği Başkan Yardımcısı Adnan Ersoy Ulubaş, söz konusu artışın devam etmesini beklediklerini söyledi. Türkiye'den birçok şirketin ABD'de üretim tesisi açmaya başladığına dikkat çeken Ulubaş, "Çok büyük şirketler ülkede yarı mamul ve mamul üretimi için yatırıma geçti. Anlaşmalar devam ediyor. Bu yatırımlar ile birlikte ihracatın daha da artmasını bekliyoruz" dedi. Ulubaş, Çin'in bu dönemde artık Türkiye için bir engel teşkil etmediğini, ABD de dahil olmak üzere birçok ülkenin Uzakdoğu ürünlerine temkinli yaklaştıklarını, bunun da Türkiye'nin dış ticaretine olumlu yansıdığını anlattı.

Makine halısında en büyük pazar

Makine halısı alanında Türkiye dünyada ilk sırada yer alıyor. Türkiye'nin en büyük pazarı da ABD. Amazon, Wayfair gibi online alışveriş şirketleri de bu dönemde Türkiye'den alımlarını artıran şirketler arasında yer alıyor. Öte yandan sektör, ABD'deki gücünü artırmak için şimdi de lojistik merkezi açmak için girişimlere başladı. Bu sene ABD TİM çatısı altında açılacak lojistik merkezi ile online ticareti daha da üst noktalara çıkacağı belirtiliyor.

Yatırımcı Euro'ya koşuyor

Uzmanlar doların diğer para birimlerine karşı zayıflığının devam edeceğini, ABD varlıklarından Avrupa varlıklarına geçişin süreceğini ve paritede 1,20'nin çok da uzak olmadığını söylüyor.

ABD'de yeni teşvik paketinde partiler üstü desteğin hala bulunamamış olması, pandeminin en sert etkilediği ülkenin ABD olmaya devam etmesi ve Washington-Pekin gerilimleri dolardaki zayıflığın devam etmesine neden olan gelişmeler olarak görülüyor. Yatırımcıların ABD varlıklarından çıkışının hızlandığı belirtilirken, Euro Bölgesi'ne ilişkin iyimserlik sürüyor ve parite güçlenmeye devam ediyor. Dolar endeksi dün TSİ 17:15 itibariyle iki yıldan fazla bir sürenin en düşük düzeyi olan 92,12 seviyesine kadar gerilerken Euro/dolar paritesi aynı saatler itibariyle gün içinde 1,1966 düzeyine kadar yükseldi.

Yatırımcı Euro'da boğa, dolarda ayı

Yatırımcıların dolardaki net 'ayı' pozisyonları - doların düşeceği varsayımına yapılan yatırımları - geçen hafta Mayıs 2011'den bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Hedge fonlarda da iki yıl aradan sonra yatırımların yönü değişmiş ve doların düşeceği ihtimaline yatırım yapılmaya başlanmıştı. ABD'de Emtia Vadeli İşlem Sözleşmeleri Ticareti Komisyonu (CFTC) verilerine göre Euro için spekülasyon

net pozisyonlar tüm zamanların en yüksekinde. 14 Ağustos'ta yayınlanan verilere göre net Euro pozisyonuna sahip kontrat sayısı 200 bine dayanarak tarihi zirvesine ulaştı.

Portföylerde dolar azalıyor

ING para birimlerine ilişkin dün yayınladığı notta "ABD net kısa pozisyonlar sekiz yılın zirvesine yaklaşıyor. Euro pozisyonlarında artış var" diyor. Banka yatırımcıların portföyünde doların ağırlığının diğer G10 paralarına göre azaldığına dikkat çekerek "Dolar pozisyonların ağırlığı beş yılın en düşük düzeyine geriledi ve en son 2012'nin sonlarında görülen düzeylere yaklaşıyor" diyor. Mizuho stratejistleri dolardaki zayıf seyir boyunca Avrupa, İngiliz ve Japon tahvillerinin ralli yaptığını belirterek "Bu da reel para akışının dolar varlıklardan çıkmasının başka bir bacağıydı" değerlendirmesini yapıyor.

Rusya-Çin ikili ticaretinde dolar kullanımı tarihi dipte

Dolardaki zayıflığın nedeni ABD Merkez Bankası'nın COVID-19 pandemisi nedeniyle sınırsız para basması, ABD tahvillerinde getirinin çok düşük olması ve Çin'le gerilimle sınırlı değil. Rusya ve Çin ekonomilerinin ikili ticaretlerinde kullandığı doların toplamdaki payı 2020'nin ilk çeyreğinde tarihte ilk kez yüzde 50'nin altına düştü. Nikkei Asian Review'deki habere göre iki ülke 'finansal bir ittifak' kurarak doları safdışı bırakmak istiyor. Ayrıca iki ülke arasında Euro ile yapılan ticaretin payı ise yüzde 30'la tarihi zirvesine ulaştı.

'Paritede 1,20 çok uzak değil'

Citibank Euro'nun dolar karşısında parlayacağı beklentisini yineleyerek son altı ayda yüzde 9 yükselen Euro/ dolar paritesinde 1,20'nin çok da uzak olmadığını söylüyor. Banka küresel yatırımcının portföyünde Avrupa varlıklarının gerektiği kadar olmamasının, ABD'de sabit getirili varlıkların getirisinin düşmesinin ve kasımdaki seçim riskinin paritenin yükselişindeki en önemli etkenler olacağını öngörüyor. ABD'nin en büyük bankası JP Morgan ise Washington'da yeni teşvik paketi konusunda uzlaşamamasının ekonomik stresi artırıp pandemiye daha kötü hale getireceğini ve bunun hem ABD hisseleri hem de dolar için geniş bir risk anlamına geldiğini söylüyor.

Erdoğan: Konuştuklarımız aile içinde kalsın

AK Parti MYK ve MKYK'da kurmaylarını uyanan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Herkes düşüncelerini kendine saklasın, konuştuklarımız aile içinde kalsın" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK Parti MYK ve MKYK toplantılarında kurmaylarını, "Herkes düşüncelerini kendine saklasın. Konuştuklarımız aile içinde kalsın. Enerjimizi kendi içimizde değil, muhalefet ve dış mihraklar için harcamalıyız" diyerek uyardığı öğrenildi.

Erdoğan'ın Koronavirüs'le ilgili de, "Önümüzdeki günlerde vaka sayıları daha da düşecek. Sağlık Bakanlığımız gereken çalışmaları yapıyor. Gerekli tedbirleri alacak" dedi.

Ekonomik tabloyu da değerlendiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Diğer ülkelerle kıyaslandığında iyi durumdayız" değerlendirmesinde bulundu.

Hürriyet'ten Gizem Karakış'ın kulis haberine göre, MYK ve MKYK toplantılarında Genel Başkan Yardımcısı Hamza Dağ tarafından yapılan sunumda, İzmir, Ankara, Bursa, İstanbul ve Yalova'nın rakamlarının yüksek olduğu anlatıldı.

VAKALARIN AZALACAĞINA İNANIYORUM

Erdoğan ise değerlendirmesinde vatandaşların maske ve sosyal mesafe tedbirlerine uyma konusunda bilinçlendiğini ifade etti. Toplantıda bir MKYK üyesinin "virüsün pik yaptığına" dair sözleri üzerine Erdoğan'ın, "Koronavirüsle mücadelede iyi bir süreç yönetiyoruz. Ben önümüzdeki günlerde vaka sayılarının daha da az olacağına inanıyorum" dediği belirtildi. Başka bir MKYK üyesinin ise

özellikle Şanlıurfa’da salgının arttığını ve hastanelerde yoğunluk olduğunu belirtmesi üzerine Erdoğan, “Sağlık Bakanlığımız gereken çalışmaları yapıyor. Gerekli tedbirleri alacak” yanıtını verdi.

ENERJİMİZİ HARCAMAMALIYIZ

MKYK ve MYK üyelerine uyarılar yapan Erdoğan, “Herkes düşüncelerini kendine saklasın. Konuştuklarımız aile içinde kalsın. Enerjimizi kendi içimizde değil, muhalefet ve Türkiye’nin istikrarsızlaşması için uğraşanlara harcamalıyız. Kendi içimizdeki tartışmaları dışarıya yansıtarak, enerjimizi harcamamalıyız” dedi.

Toplantılarda ekonomiyle ilgili sunum da yapıldı. Erdoğan sunumun ardından “Altın rezervimiz çok yükseldi. Dünyada sayılı ülkelerdeniz. Şu an çok iyi durumdayız.” dedi. Erdoğan, yerli üretimin önemine vurgu yaptı ve “Ekonomimiz diğer ülkelerle kıyaslandığında iyi. Ümit verici bir durumdayız. Bunu vatandaşa iyi anlatın” ifadesini kullandı.

Mehmet Tezkan'dan Meral Akşener yorumu: Herkesin gönlünü kazandı, Millet İttifakı'nın adayı olmak istiyor

Gazeteci Mehmet Tezkan, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in hem muhafazakar hem de CHP seçmeninin gönlünü kazandığını ve Millet İttifakı'nın en büyük Cumhurbaşkanı adayı olduğunu yazdı.

T24 yazarı Mehmet Tezkan, Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin bir takım değerlendirmelerde bulundu.

AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın rakibinin kim olacağını yorumlayan Tezkan, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu ile iyi ilişkiler yürüterek muhafazakar kesmi etkilediğini, Kemal Kılıçdaroğlu ile de iyi geçinerek ve ittifakı kesinlikle bozmayacağını belirterek CHP seçmeninin gönlünde iyi bir yer edindiğini yazdı.

Mehmet Tezkan, şu ifadeleri kullandı:

"ERDOĞAN, PARLAMENTER SİSTEME DÖNEBİLİR"

Başkanlık yarışının alt yapısını hazırlıyor

Konuşulan iki mesele var.

Birincisi, seçimin ne zaman olacağı.

İkincisi, Erdoğan'ın karşısına kimin çıkacağı.

Benim üçüncü bir seçeneğim daha var, daha doğrusu iddiam diyelim.

İddiam şu; AKP, yani iktidar, yani Erdoğan'ın bu sistemle (başkanlık için 50+1 gerekiyor) seçime gitmeyeceği, bir yolunu bulup parlamenter rejime döneceği şeklinde.

"ERKEN SEÇİM İÇİN EN İYİMSER TABLO 2020'NİN MAYIS AYI"

19.08.2020

Üçüncü maddeyi şimdilik rafa kaldıralım. İlk iki madde üzerinden konuyu derinleştirelim.

Seçimin ne zaman olacağı konusunda çeşitli görüşler, çeşitli tahminler var. Kimi kasım sonu aralık başı baskın seçim olur diyor, kimi 2021 yılının ilkbahar/sonbaharını işaret ediyor.

Ama kimse 2023'e kadar bu yönetimle gideriz demiyor. En iyimserler bile 2022'nin mayıs ayını işaret ediyor.

Anlayacağınız kafalar karışık.

Şundan karışık; Cumhurbaşkanı öyle hamleler yaptı ki (ucuz kredi gibi, ucuz krediyi altı ay bir yıl ödemesiz uzun vadeli taksitlendirme gibi) herkes seçim geliyor dedi.

Ama dolar öyle bir sıçradı ki, (7.38) baskın seçimi zora soktu. Belki de imkansız kıldı.

(Yine bir parantez açayım. Erdoğan 50+1 sistemiyle seçime gitmez/Gidemez!)

"MERAL AKŞENER MİLLET İTTİFAKI'NIN ADAYI OLABİLİR"

Gelelim ikinci soruya...

Erdoğan'ın karşısına kim çıkar?

İnce? Akşener? Gül? Davutoğlu? Kılıçdaroğlu? Sürpriz isim?..

Kılıçdaroğlu aday olamaz, istemez.

İnce şansını kaybetti.

Gül, zor. Zahmetli.

Davutoğlu düşünülmez bile.

Geriye Akşener ve sürpriz aday kalıyor.

Sürpriz aday dediğim; İmamoğlu gibi... Kimsenin tanımadığı ama herkese sempatik gelebilecek bir isim.

Kim? Bilmem.

Ama gördüğüm şu; Meral Akşener Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı olmaya oynuyor.

İktidara yani Erdoğan'a sert çıkışlarla muhalif cephenin gönlünü alıyor, Babacan ve Davutoğlu ile temas kurarak muhafazakâr cephenin liderliğini üslenmeye çalışıyor. Kılıçdaroğlu'yla iyi geçinerek, "başıma silah dayasalar bile bu birlikteliği bozmam" diyerek CHP'lilerin de takdirini kazanıyor.

19.08.2020

Sonuç: Şimdilik en l aday o.

Denilebilir ki Kürtler oy vermez. HDP seçmeni tepki gösterir.

Acaba!..

Demirtaő cezaevinde raconu kesti. Dedi ki: "Güçlü parlamenter rejim, kuvvetler ayrılığı, hukukun üstünlüğü ilkelerinde birleőmemiz lazım."

Sözün z; Erdoğan'ın karşısına kim çıkacaksa bu ilkeleri benimsemesi, bu ilkelere sadık kalacağına söz vermesi gerekiyor. Yarış bu ekseninde olacak.

Şimdilik en güçlü aday Meral Akşener.

Başkanlık yarışının alt yapısını hazırlıyor.

Ekonomistler, Merkez Bankası'ndan nasıl hamle bekliyor?

TCMB'nin gösterge haftalık repo faizinde değişiklik beklenmezken, O/N ve GLP'de 75 baz puan artırım öngörölüyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 20 Ağustos Perşembe günkü toplantısına ilişkin beklenti, haftalık repo faizinin yüzde yüzde 8,25 seviyesinde korunacağı yönünde oluştu. Ekonomistler, O/N ve Geç Likidite Penceresi (GLP) faiz oranının ise 75 baz puan artırılmasını bekliyor.

Foreks anketine katılan 23 ekonomistin 16'sı TCMB'nin Ağustos toplantısından faiz değişikliği beklemezken, 7'si 75-175 baz puan aralığında değişen oranlarda faiz artırım kararı alınacağı tahmininde bulundu. Artırım kararı bekleyen ekonomistlerden 3'ü gösterge faizin yüzde 8,25'ten yüzde 9,00'a, 2'si yüzde yüzde 10,00'a, 1'i yüzde 9,75'e, 1'i ise yüzde yüzde 9,25 seviyesine yükseltileceğini öngördü.

Gedik Yatırım Ekonomisti Serkan Gönençler, haftalık repo faizinin sabit kalmasını beklerken, gecelik faiz ve GLP'de 75 baz puanlık artırım yapılacağını tahmin ettiklerini kaydetti. Gönençler, 75 baz puanlık artırım ile gecelik faiz O/N oranının yüzde 10,50'ye, Geç

Likidite Penceresi (GLP) faiz oranının ise yüzde 12,00 seviyesine yükseltileceğini öngördüklerini dile getirdi.

Yatırım Finansman'dan Ekonomist Erol Gürcan ise, doğrudan politika faizinde yapılacak bir artışın enflasyon beklentileri ve kur oynaklığı üzerinde daha etkili olacağını ve aslında bu olasılığın da bulunduğunu düşündüklerini, bununla birlikte kısa vadede, likidite sıkılaştırıcı hamlelerle dolaylı olarak ortalama fonlama maliyetin artırılması yönündeki politika tercihinin sürdürülmesini daha yüksek bir olasılık olarak değerlendirdiklerini kaydetti. Gürcan, yakın dönemde artan kur oynaklığı ve enflasyon beklentilerindeki bozulmayı göz önüne alarak ilerleyen dönemde doğrudan politika faizinde bir ayarlama yapılma olasılığının da arttığı görüşünü savundu.

Deniz Yatırım Stratejisti Orkun Gödek, politika faizinin sabit kalacağını düşündüğünü, ancak 150 baz puanlık marjın 250 baz puana çekileceğini tahmin ettiğini belirtti.

Ankette 2020 yıl sonuna ilişkin gösterge faiz medyan tahmini yüzde 9,75 seviyesinde gerçekleşti. Yıl sonu anketine katılan 10 ekonomistten 2'si faizin sabit kalacağı, 1'i yüzde 6,75'e indirileceği tahmininde bulunurken, 1'i yüzde 9,00'a, 1'i yüzde 9,50'ye, 2'si yüzde 9,75'e, 1'i yüzde 10,00'a, 2'si ise yüzde 12,00'ye yükseltileceği beklentisini dile getirdi.

Ekonomistlerin O/N faizine ilişkin medyan tahmini yüzde 10,50, GLP medyan tahmini ise yüzde 12,00 seviyesinde oluştu. O/N ve GLP faizi için ankete katılan 19 kişiden 7'si değişiklik beklemezken, 12'si artırılacağını öngördü. En yüksek ve en düşük tahminler O/N'ta yüzde 9,75 ve yüzde 11,50, GLP'de ise yüzde 11,25 ile yüzde 13,25 olarak gerçekleşti.

25 Temmuz 2019 toplantısında haftalık repo faizini yüzde 24,00'ten yüzde 19,75 seviyesine indiren Merkez Bankası, gösterge faizi 12 Eylül'de yüzde 16,50'ye, Ekim'de yüzde 14,00'e, Aralık'ta yüzde 12,00'ye düşürmüştü.

2020 yılı Ocak ayında yüzde 11,25'e düşürülen gösterge faiz, Şubat ayında yüzde 10,75'e, Mart ayında yüzde 9,75'e, Nisan ayında ise yüzde 8,75'e, Mayıs ayında yüzde 8,25'e düşürmüştü. TCMB, Haziran'da faizi, 25 baz puanlık indirim beklentisine karşın, yüzde 8.25 seviyesinde sabit tutarken, geçtiğimiz ay da beklendiği gibi değişikliğe gitmemişti.

FOREKS TCMB FAİZ KARARI ANKETİ				
BANKA/ARACI KURUM	HAFTALIK REPO (%)	HAFTALIK REPO	O/N(%)	GLP(%)
	AĞUSTOS TOPLANTISI (ÖNCEKİ %8,25)	YIL SONU (%)	(Önceki %9,75)	(Önceki %11,25)
Ahlatıcı Yatırım	8,25	9,00	9,75	11,25
InvestAZ Yatırım	8,25	9,50	9,75	11,25
Alternatifbank	8,25	*****	9,75	11,25
Alnus Yatırım	8,25	*****	9,75	11,25
İnfo Yatırım	8,25	*****	9,75	11,25
İş Portföy**	8,25	*****	9,75	11,25
Tera Yatırım	8,25	8,25	10,00	11,50
Gedik Yatırım	8,25	8,25	10,50	12,00
GCM Yatırım	8,25	*****	10,75	12,25
Spinn Danışmanlık**	8,25	*****	10,75	12,25
Deniz Yatırım**	8,25	*****	10,75	12,25
Ata Yatırım**	8,25	12,00	11,00	12,25
IşıkFX	8,25	9,75	11,25	13,25
Yatırım Finansman	8,25	10,00	*****	*****
NoorCM**	8,25	*****	*****	*****
Pariterium Danışmanlık	8,25	6,75	9,75	11,25
QNB Finansbank	9,00	12,00	10,50	12,00
Tacirler Yatırım**	9,00	*****	10,50	12,00
Albaraka Türk	9,00	9,75	11,00	12,00
A1 Capital	9,25	*****	*****	*****
Bürümcekçi Araştırma	9,75	*****	11,25	12,75
BBVA Research Turkey	10,00	*****	11,50	13,00
Deutsche Bank**	10,00	*****	*****	*****
MEDYAN	8,25	9,63	10,50	12,00
MAKSİMUM	10,00	12,00	11,50	13,25
MİNİMUM	8,25	6,75	9,75	11,25
KATILIMCI	23	10	19	19
ORTALAMA	8,61	9,53	10,42	11,91

Alaattin AKTAŞ

19 Ağustos 2020

Merkez Bankası yarın ne karar verir?

Merkez Bankası PPK toplantısının yapılacağı 20 Ağustos'a kadar olan süreyi ortalama fonlama maliyetini yukarı çekecek adımlar atarak geçirmeyi tercih etti, zaten başka da yapabileceği bir şey yoktu.

Şimdi karar günü! Ortalama fonlama maliyetini biraz daha artırarak yol almayı mı tercih edeceğiz, yoksa zaten artmış olan faizin adını mı koyacağız?

Merkez Bankası rahip krizinden sonra 14 Eylül 2018'de yüzde 24'e yükseltmek zorunda kaldığı faizi aşama aşama indirerek bu yıl 22 Mayıs'ta yüzde 8.25'e çekti. Faizdeki düşüş sonraki iki ay devam etmedi; Merkez Bankası faizi haziran ve temmuz toplantılarında değiştirmeyerek yüzde 8.25'te tuttu. Haftalık repo ihale faiz oranı yüzde 8.25'ti ama piyasa yapıcı bankaların yüzde 7.25'ten fonlanmasının etkisiyle ortalama fonlama maliyeti çok daha düşük gerçekleşiyordu. Nitekim 16 Temmuz'daki ortalama fonlama maliyeti yüzde 7.34'e kadar düştü.

Merkez Bankası olabilecekleri görmeye başlamıştı. Ne enflasyon tahmini tutturulabilecekti, ne de faizi daha da indirmek için hareket alanı kalmıştı. Bu yüzden ki haziran ve temmuz toplantıları faiz anlamında pas geçildi. Daha önce yüzde 7.40'a indirilmiş olan enflasyon tahmini de temmuz sonunda açıklanan enflasyon raporunda yüzde 8.90'a çıkarıldı.

Faiz ve enflasyon tahmini cephesinde bunlar olurken uzun süre 6.85'e sabitlenen dolar kurunu artık oralarda tutmak mümkün olmaktan çıktı ve hızla yükselen dolar 7.40'a dayandı.

Elimizdeki malzemeler, veriler bunlar... Bunlarla yola çıkacak ve çok daha detay veriyi işleyecek olan Merkez Bankası yarınki Para Politikası Kurulu toplantısında nasıl bir karar alır?

Mevcut verilerde biraz detaya inelim.

Merkez Bankası'nın politika faizinin aslında pek önemi yok. Üstünde durulması gereken ortalama fonlama maliyeti. Politika faizi yüzde 8.25'te sabit dururken ortalama fonlama maliyetinin nasıl arttığını gördük. 16 Temmuz'da yüzde 7.34 düzeyinde bulunan ortalama fonlama maliyeti 17 Ağustos itibarıyla yüzde 9.17'ye çıktı.

Merkez Bankası fonlamayı azaltacak adımlar attı. Bu çerçevede piyasa yapıcı bankaların olanaklarını önce yarıya çekti, sonra sıfırladı, haftalık repo ihalesi yoluyla fonlamayı sona erdirdi. Merkez Bankası dün aldığı kararla da bankalararası para piyasasında bankaların borç alabilme limitlerini bugünden geçerli olmak üzere yarıya indirdi.

"Bana gelmeyin, ne yaparsanız yapın!"

Merkez Bankası özet olarak şunu söylüyor:

"Ben size daha az para vereceğim, daha pahalı para vereceğim, dolayısıyla bana gelmeyin, başınızın çaresine bakın!"

Dövizin yükselmeye başlamasıyla birlikte Merkez Bankası'nın aldığı önlemlerde adeta sona yaklaşıldı. İşte fonlama maliyeti, yüzde 9.17'ye gelindi.

Elbette yol tükenmiş değil. Merkez Bankası tüm fonlamayı gecelik yapabilir, böylece faiz yüzde 9.75'e çıkar. O da yetmezse tüm bankalar geç likidite penceresine yönlendirilir, o zaman da faiz yüzde 11.25'e kadar yükselir.

Faiz artırmanın tam zamanı

Siyasi iktidarın faiz artırımına sıcak bakmadığı ortada. Aslında kimse faiz artsın istemez. Ama ekonomik koşullar bunu gerekli kılabilir. Şimdi olduğu gibi.

Faiz artırımını için gerekçe var ve bu gerekçe haksız da sayılmaz. Tabii ki "Faizi daha önce niye bu kadar indirdin, bak şimdi artırmak zorunda kalıyorsun" denilecektir ve bunu söyleyenler haklıdır; ama bu aşamadan sonraya bakılınca bir artışa kimse itiraz edemez.

Ortada korona ve onun yol açtığı ekonomik sıkıntılar gerçeği var. Koronadan dolayı enflasyonun yükselmekte olduğu gerçeği var. TL'den kaçan dövize sığınıyor. Merkez Bankası tutup enflasyon tahminini 1.50 puan güncellemiş ve yüzde 8.90'a çıkarmış. Dolayısıyla enflasyon tahmini yüzde 8.90 düzeyindeyken,

politika faizinin yüzde 8.25'te tutulması, ama fiilen uygulanan faizin yüzde 10'a doğru yol alması pek tutarlı bir durum değil.

Ortalama fonlama maliyetini yukarı çekerek denge kurmaya çalışmak yerine artırımın adını koymak en iyisidir.

Kaldı ki faiz artırılmaz ve ortalama fonlama maliyeti yüzde 10'u, 11'i aştığı halde bu oranlar kur artışına çare olmazsa o zaman ne yapılacak, Para Politikası Kurulu olağanüstü bir toplantıyla faiz artırıp kendine alan mı açacak?

Yarın artış beklenmeli

Merkez Bankası yarınki toplantıda faizi değiştirmeme yönünde bir karar alırsa bu bize göre sürpriz ve yanlış olur.

Şu durumda bile Merkez Bankası'nın hareket alanı daraldı. Zaten yüzde 9'un üstüne çıkmış olan faizi politika faizi haline getirmenin nasıl bir sakıncası olabilir.

Biz Merkez Bankası'nın Para Politikası Kurulu toplantısının yapılacağı 20 Ağustos'a kadar olan süreyi ortalama fonlama maliyetini yukarı çekmek suretiyle geçiştirmeyi tercih ettiğini ve bugün faizde artırım yönünde adım atacağını tahmin ediyoruz.

Yanılabiliriz... Ama bizim yanılmamız çok önemli değil. Görünürde sabit tutulacak faiz yüzünden kurda yeni ataklar yaşanırsa o zaman başkaları çok fena yanılmış olur ki bu durum ekonomide çok ağır faturalar ortaya çıkarmaya adaydır.

Fonlama maliyetinde son bir buçuk ay (%) (1 Temmuz-17 Ağustos)

Ali Ekber YILDIRIM

19 Ağustos 2020

Güngör Uras'ın tarım yazarlığı

DÜNYA Gazetesi'nde 15 Mart 1988'de işe başladığımda Güngör Uras'ın yazıları ile tanıştım. Tevfik Güngör adıyla ikinci sayfada, uzun ama hiç sıkıcı olmayan, öğretici, bilgilendirici yazılar yazardı. Her yazısı ders gibiydi. Tam 30 yıl hemen her gün okudum.

Ekonomi gazeteciliğini seçen bizler için DÜNYA Gazetesi, Nezih Demirkent'in liderliğinde ve yönetiminde ikinci bir okuldu. Güngör Uras ise o okulun en değerli öğretmenlerindendi. Yalın ve anlaşılır bir dille yazardı. O günlerde Güngör Uras'a özendiğimi itiraf etmeliyim. Yazdıklarımın okuyan herkes tarafından anlaşılır olması, yalın bir dille yazılması temel hedefim olmuştu.

Bu yılın başında yayınlanan ve kısa sürede 8. baskıya ulaşan "Üretim Tüket/İthalat-Siyaset-Rant Kısacasında Tarım" kitabımla ilgili "anlatımınız çok güzel, çok yalın ve herkesin anlayabileceği bir dille yazmışsınız" sözleri benim için en büyük ödül oldu. Bunu Güngör Uras'a borçlu olduğumu söylemeliyim.

Tarım ve üretim konusunda çok duyarlıydı

İki yıl önce, 19 Ağustos 2018'de yaşama veda eden Güngör Uras, tarım ve üretim konusunda çok duyarlıydı. Aynı duyarlılığı tüketiciler konusunda da gösterirdi. İnsanların günlük yaşamındaki ekonomiye bakışını, çarşı pazardaki fiyatları çok yakından izlerdi. Yarattığı "Ayşe Teyze" ve "Ali Rıza Amca" karakterleri ile sıradan insanların ekonomiye bakışını, ekonomik gelişmelerden etkilenmesini, davranış biçimlerini çok yalın bir dille anlatırdı.

Tarım ve üretim konusundaki duyarlılığı sadece yazı yazmak için değildi. Üretim olmadan hiçbir şeyin olmayacağına inanırdı. Türkiye'nin tarım zenginliğini en iyi bilen ve en iyi anlatan yazarlardandı. Üstelik oturduğu yerden değil, sahadan yazardı. Anadolu seyahatlerini fırsata çeviren, ekonominin ve tarımın nabzını en iyi tutan yazarlardandı. Çok meraklıydı, çok soru sorar ve en doğru bilgileri alıp yazardı.

Tarımla ilgili yazı yazacağı zaman öncesinde telefonla görüşürdük. Bazen görevler verirdi: "Kırmızı ette neler oluyor. Fiyatlar niye yükseldi? İthalat nerden yapılıyor? Sen yaz, biz de bilgilenelim, biz de öğrenip yazalım" derdi. Bazen de yazdığım bir yazının ayrıntılarını sorar, atladığım veya gözden kaçırdığım ayrıntıları didik didik eder ve kendi üslubuyla kaleme alırdı. Genellikle yazıyı yazdıktan sonra, yayınlanmadan önce kendisi veya asistanı Hediye Ünlü aracılığıyla bana gönderir ve okumamı isterdi.

Okuruna olan saygısından yanlış bir bilgi, yanlış bir rakam olsun istemezdi. Ayrıca her yazısında mutlaka kaynak belirtirdi. Benden bir satır da alsa mutlaka adımı yazardı. Hem de övgülerle bahsederek.

Tarım yazmaya başladığım 1996 yılından itibaren hem DÜNYA Gazetesi'nde hem de Milliyet Gazetesi'ndeki tarım yazılarında çok sıklıkla beni referans göstermesi açıkçası gurur vericiydi. Tarım yazarı olarak tanınmamda, daha geniş kitlelere ulaşmamda Güngör Uras'ın çok büyük katkısı var.

Saf ve Bakir Anadolu Çocuğu

Kendisini "Saf ve Bakir Anadolu Çocuğu" olarak tanımlayan Güngör Uras'ın Anadolu'da üretim yapanların dostuydu. Tarımın ve çiftçinin dostuydu. Tarımda sadece felaketler olduğunda veya gıda enflasyonu nedeniyle gündeme geldiğinde yazmazdı. Tarımın, üretimin önemini bildiği için yazılar yazardı. Ürünlerin ekim ve hasat zamanını takip eder, öncesinde yazılar kaleme alır ve okurlarını bilgilendirirdi. Aynı zamanda o ürünleri üretenlerin durumunu gündeme getirerek bu konuda yetkilileri uyarır önlemler alınmasına destek olurdu.

Çok detaycıydı. Yazılarında bir konuyu en ince detaylarına kadar yazardı. Fındıkla ilgili bir yazı yazacaksa fındığın üretiminden, fiyatına, ülke ekonomisine katkısından, ihracatına, fındık toplayan işçilerin sorunlarından bu ürünün Karadeniz Bölgesi için önemine kadar her yönüyle yazardı. Tek kaynaktan değil, üreticiden, ziraat odalarından, ihracatçılardan bilgiler alır ve okurlarıyla paylaşırdı.

Daha önce de yazdığımız gibi, zeytin ve zeytinyağına özel önem verirdi. Zeytinde sezonun gelişini birçok kişi Güngör Uras'ın yazılarından öğrenirdi. Yine üretim miktarından fiyatlara, kalitesinden dış ticaretine, kaç kilo zeytinden ne kadar yağ elde edileceğine, zeytinyağı alırken nelere dikkat edilmesi gerektiğine kadar her konuyu araştırır, öğrenir ve okurları için kaleme alırdı.

Yıllarca Ayvalık'ta zeytin hasadına birlikte katıldık. Ayvalık Ticaret Odası Başkanlığı döneminde "Zeytin Hasat Günleri"ni başlatan Eski Ayvalık Belediye

Başkanı Rahmi Gençer ve ekibinin düzenlediği organizasyonun değişmez katılımcılarından. Ayvalık'a gelmeden önce arar, bilgi alır ve zeytinyağı sezonuna ilişkin ilk verileri yazardı. Etkinliği izlemeye gelen gazeteciler bile ilk bilgileri Güngör Uras'tan alırdı.

Tarımsal ürünleri tek tek yakından izleyen, hayvancılıktaki gelişmeleri üretimden ithalata, tüketimden fiyatlara, her Kurban Bayramı öncesi kurbanın önemini anlatacak kadar detaylı yazılar yazan usta yazar Güngör Uras, çok iyi bir tarım yazarıydı. Günü kurtarmak için değil, tarımda yaşanan sorunların çözümüne katkı sunmak için, bilgilendirmek için yazardı. Gazete bile okumayan çiftçinin sorunlarını da yazardı. Etiket okumadan alışveriş yapan tüketicinin bilgilenebilmesi için de yazardı.

Sadece yazmakla yetinmez görsel ve işitsel kaynakları da en iyi değerlendiren yazarlardan birisiydi. Televizyon ekranlarında, radyoda anlaşılır bir dille bilgiler verirdi.

Mahfi Eğilmez ve Servet Yıldırım'la yıllarca televizyon ekranlarında, vefatından önce Sevgili Berfu Güven ile NTV'de sokağın ekonomisini anlatırken, gıda konularını ele alırken mutlaka o ürünün geriye dönük tarladan sofraya kadar olan sürecini anlatır, bilgilendirirdi.

Paylaşmayı çok severdi. Aldığı bilginin, yediği yemeğin tadının kendisinde kalmasından çok başkalarıyla paylaşmayı tercih ederdi.

Koronavirüs sürecinde tarımın, gıdanın önemi arttı. Bugün birçok yazar tarım ve gıdayla ilgili yazılar yazıyor. Ekranlarda boy gösteriyor. Ben kendi adıma bu süreci Güngör Uras'ın kaleminden okumak, O'nun anlatımıyla dinlemek isterdim. Sizler de Güngör Uras'ın yazılarını özlediyseniz, kitaplarını, eski yazılarını internetten bulup okuyabilirsiniz. Hepsı güncel, hepsi öğretici.

'Saf ve Bakir Anadolu Çocuğu' Güngör Uras'ı, tarımın önemini yıllar öncesinden gören Nezih Demirkent'i ve Çiftçi Dostu Sadullah Usumi'yi bir kez daha saygıyla ve özlemle anıyorum.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Muhalefet cephesinin Cumhurbaşkanlığı denklemini

19 Ağustos 2020

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu siyasi hayatının en güçlü olduğu kurultayını yaptı.

Oybirliğiyle genel başkan seçildi. Muhaliflerin sesinin çıkmadığı kurultayda CHP'yi istediği gibi dizayn etti.

Ancak kurultaydaki kurgu Muharrem İnce'nin çıkışıyla kısa sürede bozuldu. CHP, uzun bir aradan sonra bölünme tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Kurultaydan yüksek bir moralle çıkan Kılıçdaroğlu'nun Muharrem İnce'nin çıkışıyla morali bozulurken, erken başlayan cumhurbaşkanlığı tartışması ise rüzgârın tersine dönmesine neden oldu. 2023 seçimlerini ve cumhurbaşkanı adaylığını sorduğumuzda Kılıçdaroğlu, her defasında "Daha uzun bir süre var" derdi. Ama bu kez, tartışmanın fitilini kendisi ateşledi. "Abdullah Gül'den neden bu kadar korkuyorlar" sözüyle elini açık etti. CHP'de üç eğilim ortaya çıktı.

- 1- Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı olsun.
- 2- Cumhurbaşkanı adayı partinin kayıtlı üyelerinin seçimiyle belirlensin.
- 3- CHP içinden biri olsun.

Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş bu denkleme giriyor. Eğer yeni bir parti kurmazsa Muharrem İnce'nin yeri de orası.

Ancak Kılıçdaroğlu böyle düşünmüyor. Adayı Abdullah Gül. Ancak haksızlık etmek istemem. Bu sadece Kılıçdaroğlu'nun formülü değil. "Erdoğan'ı darbeye değil seçimle devireceğim" diyen Joe Biden da böyle düşünüyor. Öncelik kimin seçileceği değil. Erdoğan'ı tasfiye edebilecek bir aday bulmak. Onun için muhafazakâr kesimden de oy alabilecek bir cumhurbaşkanı adayı çıkarmak isteniyor. Derenin kuşunu derenin taşıyla vurma hesabı.

GÜL'Ü İSTEYENLER

- Kılıçdaroğlu.
- DEVA Partisi.
- Saadet Partisi.
- HDP.

24 Haziran 2018 seçimlerinde Abdullah Gül'ün ortak aday olması yönündeki süreci Temel Karamollaoğlu yürütmüştü. Meral Akşener, "Kılıçdaroğlu ile görüştüm. Temel Bey'le görüştüm. Söyledikleri HDP'nin de bu işe razı olduğu" demişti. Temel Karamollaoğlu üzerinden yürüttüğü temaslarda sonuç alamayan Gül, DEVA Partisi'ni kurarak pazarlıkta bizzat yer almak istedi.

GÜL'Ü İSTEMEYENLER

- Meral Akşener.
- Muharrem İnce.
- CHP'nin bir bölümü.

AKŞENER KİMİ İSTİYOR?

Kılıçdaroğlu'nun kararı ittifak ortaklarıyla birlikte alacaklarını söylemesi Akşener'i kilit konumuna yükseltti. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yüzde 7.3 oranında oy alan Akşener'in yeniden aday olmayı düşünmediği söyleniyor. Ama;

- 1- Akşener, millet ittifakının ortak aday olabilir.
- 2- Akşener, Gül'e karşı İmamoğlu'nu destekleyebilir.

KAPLAN'IN EV HAPSİNDE OLMASI GEREKİYORMUŞ

GAZİANTEP'te Duygu Delen'in ölümüyle ilgili olarak cinsel saldırı ve ölüme sebebiyet vermekten tutuklanan Mehmet Kaplan'la ilgili yeni bilgiler ortaya çıktı. Onu aktaracağım.

Ama Duygu Delen soruşturmasında yeni gelişmeler var. Öncelikle onu paylaşmak istiyorum.

Şule Çet'in intihar ettiği iddialarını hazırladığı bilirkişi raporuyla çürüten Adli Tıp uzmanı Prof. Dr. Hakan Kar, Duygu Delen davasına resmi

bilirkişi olarak atandı. Ankara’da Yelken İş Merkezi’nin 20. katından atılarak öldürülen Şule Çet’in intihar ettiği iddia edilmişti. Ancak Hakan Kar’ın hazırladığı bilirkişi raporu davanın seyrinin değişmesine neden olmuştu.

Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı Duygu Delen’in ölümüyle ilgili soruşturmaya tecrübeli ikinci bir savcı daha atadı. Soruşturmanın uzamaması açısından yerinde bir karar. Duygu Delen dosyasında gizlilik kararı sürüyor.

Duygu Delen’in ön otopsi raporunda düşmeden önce vücudunda darp izlerinin olduğu tespit edildi. Mehmet Kaplan ifadesinde karşılıklı olarak itişip kakıştıklarını ve birbirlerini darp ettiklerini anlatmıştı. Ancak Duygu Delen’in vücudunda 7-8 yerde darp izi belirlenirken, Mehmet Kaplan’da herhangi bir bulguya rastlanmadı.

NE CEZAEVİNDE NE EVDE

Mehmet Kaplan, 1 yıl önce de alkollü ve ehliyetsiz olarak Zeynep Berna Atay’ın ölümüne sebebiyet vermişti. Arkasında bir çocuk bırakan, Mehmet Kaplan’ın çarpması sonucunda karnında bebeğiyle hayata veda eden Zeynep Berna Atay’ın öldüğüyle kaldığı anlaşıyor. Çünkü 2 yıl hapis cezasına çarptırılan Mehmet Kaplan, adli kontrol şartıyla serbest kaldıktan sonra Duygu Delen’in ölümüne neden oldu. İlk yazımda, “Belki bugün cezaevinde olsaydı Duygu yaşıyor olacaktı” demiştim. Eksik söylemişim. Çünkü Mehmet Kaplan’ın dosyası incelendiğinde hukuki bir skandal ortaya çıktı. Mehmet Kaplan, Zeynep

Berna Atay davasında ev hapsine mahkûm edilmiş. İkinci duruşmada avukatı ev hapsinin kaldırılmasını talep etmiş. Ancak mahkeme kaldırılmamasına karar vermemiş. Mahkemenin kararında "Mehmet Kaplan'ın ev hapsi şu tarihten itibaren kaldırılmıştır" denilmediği için mevcut durum devam ediyor demektir. Ama öyle olmamış. Ev hapsinde tutulması gereken Mehmet Kaplan, elini kolunu sallayarak gezmeye devam etmiş. Belli ki denetlenmemiş. Bu kadar koruma kollama sonucunda Mehmet Kaplan 1 yıl sonra ise Duygu Delen'in ölümüne sebebiyet vermiş.

HEP AYNI YANLIŞLAR

"Ben ölmek istemiyorum" diye diye ölüme giden Emine Bulut, öldürülmeden 4 saat önce bir karakola sığınmıştı. Şule Çet'in ölümüyle ilgili soruşturmada Çağatay Aksu ve Berk Akand üç kez gözaltına alınıp serbest bırakıldıktan sonra tutuklanmıştı. Ev hapsinde olması gereken Mehmet Kaplan'ın Duygu Delen'in ölümüne sebebiyet vermesi ise buna yeni bir halka ekledi. Mehmet Kaplan'ın neden ev hapsinde olmadığı konusunun açıklığa kavuşturulması gerekiyor.

Ödemeler bilançosu alarm veriyor!..

Esfender KORKMAZ

19 Ağustos 2020

Merkez Bankası Ocak-Haziran ayları arasındaki 6 aylık dış ödemeler bilançosunu açıkladı. **Türkiye'nin dış borçları makul seviyede olsaydı, ithalata bağımlı bir üretim yapısı olmasaydı, açıklanan blanço pandemi döneminde fazla sorun yaratmayacaktı.** Ama bu günkü Türkiye şartlarında söz konusu ödemeler tablosu, üretici ve tüketici, herkesi edecek bir yapıdadır.

Ocak-Haziran 6 aylık ödemeler bilançosu

- * **6 ayda Cari açık 19,8 milyar dolar oldu.**
- * **Doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelmedi (yalnızca 0,1 milyar dolar),**
- * **Yabancıya 1,8 milyar dolarlık gayrimenkul satışı oldu.**
- * **Portföy yatırımlarında 12,8 milyar dolarlık çıkış oldu.**
- * **Bankalar ve özel sektör 8,4 milyar dolar net dış kredi ödediler.**
- * **MB resmi rezervleri 30,1 milyar dolar azaldı.**

Öteden beri cari açığın sürdürülemeyeceği açık olmasına rağmen, ekonomi yönetimi bir önlem almadı. Ekonomi yönetimi ve bazı iktisatçılar büyüme olduktan sonra cari açığın bir önemi yok dediler. Cari açık dış borca dönüştü. Daha doğrusu ithalatçı önce dış borç aldı. Sonra ithalat yaptı. Sonuçta dış borçlarımız arttı. Gerçekte eğer

yatırım malları ve teknoloji ithal etmek için cari açık verseydik, döviz gelirimiz artardı ve borç ödeme kapasitemiz artardı.

Öte yandan, '**dalgalı kur**' sistemini bir geçiş dönemi içinde değiştirip, dalgalı kur ile sabit kur arasında kontrollü bir sisteme geçebilirdik. **Aramalı ve hammadde sektörlerinde ithal ikamesi yatırımlarını gerçekleştirebilirdik.**

Konvertibilitateyi ve yabancı sermaye girişini yanlış anladık. Sıcak para serabına kapıldık. Spekülatif sermayeyi kendi paramız zannettik. Kaldı

ki, zaten sıcak paranın gittiği ülkelere, yarattığı aşırı kırılganlık ve belirsizlik nedeni ile, ciddi yabancı yatırım sermayesi gitmiyor.

Spekülatif sıcak para girişini kontrol ederek, doğrudan yabancı yatırım sermayesini teşvik edebilirdik. 2009 krizine kadar Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım sermayesini çekecek ortam mevcuttu. Şimdi ekonomik olarak kırılgan bir ülkeyiz. Demokrasi ve hukuk altyapımız sorunlar yumağıdır. İstesekte artık sermaye çekemeyiz.

Aslına bakarsak sorunun temelinde küreselleşmenin kötü yönetilmesi geliyor. Çin, Güney Kore, şimdi de Hindistan küreselleşme sürecini iyi kullandılar. Çin yabancı sermayeyi kullandı. Cari fazla verdi. İçerde yerli ve milli sermaye birikimini sağladı. Şimdi kendisi başka ülkelerde yatırım yapıyor.

Bu süreci anlayıp değerlendirmeyen Türkiye ve bizim gibi gelişmekte olan bazı ülkeler, söz gelimi, Brezilya, Güney Kore, Arjantin spekülatif sermayenin etkisinde kaldı.

Aynı spekülatif sermaye, yine aynı ülkelerde devletin dışlanmasına, kamu altyapı yatırımların özelleştirilerek oligopol piyasalar oluşmasına, bankaların yabancıya satılmasına, erken sanayisizleşmeye sebep oldu.

Bu süreç geriye sarılmaz. Ancak tez zamanda siyasi, hukuki ve demokratik güven ortamını oluşturmamız gerekir. Planlama yapmamız gerekir. Devletin konut politikasını sosyal konutla sınırlı tutması gerekir. Kamu-özel işbirliği kanunu iptal edip, yap-işet devret modelini devreye sokmamız gerekir. Devletin bizzat piyasaya girerek, kartelleşmeyi, oligopol yapıları kırması gerekir. Kamu altyapı yatırımlarını, enerji yatırımlarını yeniden devletleştirmemiz gerekir.

İbrahim Kahveci

Sorumluların sorumsuzluğu

Yıllardır toplumsal yaşam alanında bir kavram üzerinde oldukça inatla duruyorum: Özgürlük yerine Sorumluluk diyorum.

Hatta bir başka kavramımı da araya sıkıştırayım: Yardım değil; iş desteği.

Sorumluluk çok önemlidir. Her bireyin sorumluluk taşıması, özgürlükle diğer bireylerin yaşam alanına girmemesi ve saygı göstermesi önemlidir.

Sorumluluk asıl devlet yönetiminde önemlidir. Çünkü bir kamusal güç kullanılıyor ve o gücü kullananlar ve yerine göre de kullanmayanların sorumluluğu olmalıdır.

Mesela Yassı Ada kararlarını veren savcılar ve hakimler sorumluluklarının hesabını verdiler mi? Ya da 45 dolar geçiş ücreti olan bir köprü nasıl yapılır?

Sorumluluk sadece sandık ile mi kalkıyor? Millet o hesapları nereden bilecek? Kanal İstanbul ile Libya operasyonu aynı sandıkta mı oylanacak?

Kısaca sorumluluk önemli bir kavramdır. Hatta sorumluluk ülkeye olan bağlılığın da karşılığıdır.

Mesela sadece günü kurtarma uğruna yanlış politikalar uygulamak sorumluluk doğurur mu? Yarına çok daha büyük maliyet çıkartacağı kesin bir makro politika, siyasi hırslar uğruna ülkeye büyük maliyet getirince kim hesap veriyor?

Bakınız 1991 seçimlerine. İktidar uğruna insanlar 38-40 yaşında emekli edildi. Ve bugün Ülkemizin sosyal güvenlik sistemi taşınamaz noktaya geldi. Sosyal güvenlik sistemine harcanan paraların yol-köprü gibi kamu hizmetlerine harcandığını bir hayal edin.

Ya da kamu bankaları üzerinden dağıtılan ucuz sübvansiyonlar. Pardon günümüz dili ile söyleyelim; ucuz krediler.

2001 krizi ile bütün birikmiş sorunlar açığa çıktı ve çözülmek zorunda kalındı. Aslında bizim siyasetçilerin halının altına süpürerek biriktirdiği sorunları da biz çözmedik. Maalesef o dönemde de bizim Ülkemizin bu yapısal sorunlarını IMF çözdü.

Keşke bizim siyasetçilerimiz de IMF kadar iradeli ve ülkesinin geleceğini düşünerek yönetim metodu belirlemiş olsalardı. Keşke...

Bu ülkenin 2002-2012 arasında yaşadığı geçici de olsa refah İMF programı sayesinde oldu. Sonrasında ne hale geldiğimizi herkes görüyor.

Burada bir not ekleyelim: IMF bizim kara kaşımız ela gözümüz için mi bizim ekonomiyi düzeltti? Elbette burada bizden milyarlarca dolar alacağı olan ülkelerin olduğunu ve ayrıca iyi bir ekonomimiz ile birçok ülkenin ürettiği ürünleri satın alabileceğimizi düşünebiliriz.

Şimdi ana konumuza gelelim. Gerçi bu anlatacaklarımın bir kısmını dün akşam KRT TV’de anlatmış olacağım.

2012 başında G. Afrika Randı ve Brezilya Realı ile Türk Lirasını 100 başlangıç endeksi kabul edelim.

Şubat 2016’da TL 155’e gelirken, Rand 195’e ve Real ise 210’a yükselmiş. Yani 2012 -2016 arasında TL emsal ülkelere göre epeyce bir değerli kalıyor.

İş ne zaman bozuluyor? İlk olarak Mayıs 2016’da yüzde 49 oy alan Başbakan Ahmet Davutoğlu ile yüzde sıfır oy alan Binali Yıldırım’ın değişiminde. Elbette demokrasiden uzaklaşmanın bir bedeli olacaktır.

Sonra asıl bozulma ise Ekim-Kasım 2016’da OHAL ile başlıyor. Kasım ortasında TL ile Rand ve Real 170 seviyesinde eşitleniyor.

Şimdi mi?

TL’nin geldiği seviye 390 iken Rand 215’de ve Real 285’de. İkinin ortalaması 250 dersek, TL bu iki ülke para birimine karşı yüzde 55 değer kaybetmiş durumdadır. Ya da şu şekilde izah edelim: Türk Lirası Real ve Rand kadar değer kaybetseydi bugün 7,30 değil 4,70 olacaktı.

Biz buraya neden geldik? Elbette çok nedeni var. Ama bir tanesi, affedersiniz ama adeta TL değer kaybetsin ve kurlar yükselsin diye resmen yapılmış bir işlemdir. Ve bunu yapan da ekonomi yönetimidir.

Nedir bu kurları yükseltmek için yapılan iş?

Burada dünkü yazının devamı olacak ama aktaralım:

Piyasada 3 ana veri alıyoruz. 1- Enflasyon 2- Merkez Bankası Faizi 3- Piyasa faizi. Tabii ki burada MB faizini fiili fonlama faizi olarak alıyoruz. Mesela bugünlerde **MB’nin tabela faizi 8,25 ama dükkânın içindeki faiz 11,25’e yükseltildi.** Ama hala fonlama faizi 9,17 olarak yükselmeye devam ediyor.

Dün vermiştik ama tekrar edelim: 1- Faizler enflasyonun altında mı? 2- Piyasa faizi de MB faizinin ne kadar üstünde?

Bakınız her iki şart, yani negatif MB faizi ve yüksek piyasa faizi olunca kur yükselişi nerede ise kesinleşiyor.

Şubat 2020'den bu yana hem MB faizi açıklanan enflasyonun altına çekilmiş hem de piyasa faizi MB faizinin üstünde kalmış. Bu farklar temmuz ayında o kadar açılmış ki; artık kur artışı kesinleşmiş demektir. Zaten 2020 yılı Şubat ayı ile kur artışı da başlamış.

Ocak ayında enflasyon 11,84 MB faizi 11,20 ama piyasa faizi 10,71. Yani piyasa faizi pozitif ve enflasyona karşı negatif faizi emiyor. Ama şubat ayında piyasa faizinin de yükselmesi ile tüm bu sanal denge çöküyor ve karşımıza kur yükselişi çıkıyor.

Şimdi burada Sayın Devlet Bahçeli'nin değindiği gibi "Kur yükselişinden sevinenler mi vardır". Yoksa kur yükselişine bile bile isteyerek zemin hazırlayanların sorumluluğu mu vardır.

19 Ağustos 2020, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Demokratlar mümkün olsa Trump'ı başkan seçmek yerine, onu yok edecekler

Amerika Birleşik Devletleri'nde 3 Kasım'daki seçimler yaklaştıkça, bizim demokrasimizin daha sağlıklı olduğu yolunda kuşkular oluşabilir. Neticede bizim demokrasimizin takıntısı, seçim kazananlara dönük öfke ve nefretin yoğunluğudur. Ama yine de bu öfke ve nefretin söylemleri ölçülüdür. Oysa Amerika'da Trump'a karşı duyulan nefret ve öfke söylemleri ölçsüz oluyor.

Sanders ve Obama

Örneğin Demokrat Partili Bernie Sanders'e göre Trump yeniden seçilirse, hem Amerikan demokrasisi hem de dünyanın güvenliği tehlikeye girecektir. Michelle Obama'ya göre de Trump hem demokrasiye hem de Amerika'nın güvenliğine yönelmiş bir tehdittir.

Sebep ne?

Görevden alınması için Demokrat Partililer'in teşebbüste bulunduğu ama Senato'da Cumhuriyetçiler çoğunlukta olduğu için başarısızlıkla sonuçlanan girişimlerin rövanşı, 3 Kasım seçimlerine ertelenmiş durumda. Bu arada tabii ki merak ediyorsunuz. Trump ne yaptı ki Demokratlar bu ölçüde öfkeli ve nefret dolular?

Hatalı tutumlar

Biden'in bizim medyada yankılanan ve gerekli tepkiye sebep olan demecinden de anlaşılacağı gibi, Trump ve Cumhuriyetçiler mesela Türkiye'ye karşı insafli davrandılar ve bu tutum zaten yeterli bir hata.. Erdoğan'ı devirmeye çalışmak yerine onunla diyalog kurmak, adeta bir ayıp... Fetullah Gülen'in Amerika'daki ikametine devam etmesine göz yumması bile Trump'ı affetmeye yetmiyor.

Darbelere paydos

Demokratlar açısından Trump'ın siyasi günahlarından bir diğeri de, globalleşmeyi ikinci plana itip, Amerika'yı içine döndürmeye çalışmasıdır. Bu çizgi izlendiği takdirde Amerika gerekli gördüğü ülkelerde darbe girişimlerinde bulunamaz ve düşman görülen yönetimlere gerekli dersleri veremez. Obama'nın son döneminde Türkiye'de yer alan 15 Temmuz 2016 darbe girişimi, bu tür derslere verilecek son bir örnek değil miydi?

Şifreler

Amerika'nın demokrasisi her ne kadar dünyaya örnek gösterilse de, anlatıldığı kadar berrak değildir. Örneğin istenilmeyen başkanlar Kennedy örneğindeki gibi öldürülür ya da Reagan örneğindeki gibi öldürülmek istenilir. Biz Türkiye'de Biden'ın Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a dönük sözlerini değerlendirirken, Amerikan demokrasisinin şifrelerinin de bu sözlerde bulunduğunu hiç unutmayalım.